

Діяльність ЮНЕСКО у сфері охорони культурної спадщини

Проблематика культурної спадщини у сучасних умовах надзвичайно актуальна та багатогранна, вона також має виражений міждисциплінарний характер, і через це ЮНЕСКО бере на себе складні функції, пов'язані з розробкою єдиних методологічних підходів у галузі міжнародної культурної політики. Виклики, кинуті сучасній цивілізації з боку війн та міжнародного тероризму, загрожують не лише сталому розвитку сучасного суспільства, але самому його існуванню, зокрема – у частині збереження культурної ідентичності.

ЮНЕСКО (Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури) є ключовою міжнародною організацією, яка координує зусилля зі збереження культурної спадщини людства. Офіційно існує з 4 листопада 1946 року. Її діяльність охоплює як матеріальні об'єкти так і нематеріальні форми культури. Метою ЮНЕСКО є не лише збереження цих об'єктів, а й сприяння міжкультурному діалогу, розвитку культури та освіти, а також підтримка сталого розвитку через охорону спадщини.

Одним із найважливіших інструментів організації є всесвітня Конвенція про охорону культурної і природної спадщини 1972 року. Вона заклала основу для створення Списку світової спадщини ЮНЕСКО – реєстру унікальних і цінних об'єктів, які мають особливе історичне, культурне або природне значення для всього людства. Створення цього списку дозволяє мобілізувати міжнародну увагу, ресурси та експертну підтримку для збереження таких об'єктів.

Важливо, що діяльність ЮНЕСКО включає роботу зі сприяння культурній освіті громадськості, популяризацію історичних і культурних цінностей, а також підтримку національних урядів у формуванні ефективної політики охорони спадщини. Також організація виступає за зміцнення міжнародної співпраці в цій сфері, допомагаючи країнам отримувати експертну допомогу та фінансову підтримку.

Україна є активним учасником програм ЮНЕСКО. У країні є кілька об'єктів, внесених до Списку світової спадщини, що підтверджує їх всесвітнє значення. Україна підтримує міжнародні стандарти і норми охорони культурної спадщини, а також бере участь у різних проектах і ініціативах ЮНЕСКО, спрямованих на збереження національних і світових культурних скарбів.

Через війну історична та культурна спадщина України знаходиться у небезпеці. Історичні пам'ятки в місцях конфліктів дуже часто руйнуються, часом навіть навмисно. ЮНЕСКО закликає сторони, залучені до конфлікту, захищати культурну спадщину своєї країни і не допускати її подальшого знищення. ЮНЕСКО у тісній координації з українською владою працює над тим, щоб якомога швидше позначити ключові історичні пам'ятки та місця по всій Україні відмітною емблемою Гаазької конвенції 1954 р., що є міжнародно визнаним сигналом для захисту культурних пам'яток спадщини у випадку збройного конфлікту. Важливим напрямом співпраці України з ЮНЕСКО також є питання оформлення культурних пам'яток, видатних діячів та історичних подій України до спадщини та календаря ЮНЕСКО задля їх пам'яті та збереження. Список всесвітньої спадщини ЮНЕСКО містить найцінніші надбання культури світу природного середовища.

Слід наголосити, на безпрецедентних масштабах втрат світової культурної спадщини новітньої історії, до якої завжди була прикута увага багатьох мільйонів людей. Водночас для якнайшвидшого відновлення втраченої культурної спадщини необхідний постійний суспільний моніторинг його стану у місцях активних воєнних дій, оскільки тільки підвищена увага світової спільноти дасть змогу запобігти руйнуванню та пограбуванню культурної спадщини України.

У сучасних умовах ЮНЕСКО приділяє особливу увагу моніторингу стану об'єктів спадщини, використанню цифрових технологій для їх документування та захисту, а також розробці нових методів збереження у відповідь на виклики війни, кліматичних змін і глобалізації. Завдяки своїй діяльності ЮНЕСКО відіграє провідну роль у збереженні культурної спадщини людства, сприяючи повазі до культурного різноманіття та передачі духовних і матеріальних цінностей майбутнім поколінням.

Список використаних джерел:

1. Боднарчук В.С., Чарських І.Ю. Роль ЮНЕСКО у збереженні пам'яток культурно-історичної спадщини в Україні URL: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/13721/13619>
2. ЮНЕСКО (UNESCO) URL: <https://mepr.gov.ua/diyalnist/mizhnarodna-diyalnist/spivrobitnytstvo-z-mizhnarodnymy-organizatsiyamy/yunesko-unesco/>
3. Світова спадщина ЮНЕСКО URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
4. Список об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО в Україні URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>